

INGER BRATTSTRÖM

Solong da!

INGER BRATTSTRÖM

Solong dä!

SAGA
EQUUMONT

Inger Brattström

Solong då!

SAGA Egmont

Solong då!

Omslagsfoto: Shutterstock

Titeln är en återutgivning av ett tidigare verk utgivet med dåtidens
språkbruk

Copyright © 1992, 2020 Inger Brattström och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726428001

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

I

Ensam i världen...

1

Solong har ett viktigt ärende. Hon måste hitta den mystiska kartongen som Anette en gång för flera år sen gömde undan på vinden. Nu tror hon att den innehåller ett hemligt budskap, som kan ha avgörande betydelse för hennes liv och framtid. Men först måste hon hitta nyckeln till hänglåset på det smala hönsnätsutrymmet som är vindskontoret. Nyckeln ligger antagligen innanför klaffen i högra övre lådan i Anettes gamla skavda byrå från skoltiden, den står mellan fönstren i stora rummet.

För att få tag på nyckeln måste Solong gå in i det rummet.

Anda sen den hemska upptäckten för tre veckor sen har Solong undvikit vardagsrummet, som också varit Anettes sovrum. Nu försöker hon att inte se på bäddsoffan, den stora pösiga blommiga soffan som varit Anettes stolthet — och säkert också det dyraste hon nånsin köpt. Utom videon förstås...

Det var på den soffan Anette låg när Solong kom hem på kvällen efter en lördag-söndag på Eva-Lottas land, hon låg alldeles stilla med den ena vita armen mot golvet, den halvöppna handen mot mattan. Täcket hade glidit ner och det mörka håret var risigt mot den rosafärgade kudden.

En gång tidigare hade Solong funnit sin mamma så; för många sömntabletter som en dum doktor på Anettes jobb skrivit ut. Hon hade gråtande rusat in till tant Bergström i våningen bredvid, hon var alltid bussig och hjälpsam. Det blev ambulans till Södersjukhuset och magpumpning. Efter

bara ett par dagar hade Anette varit hemma igen, darrig och olycklig. Och ångerköpt!

Det där var några år sen nu och efter Trollkarlen, han som egentligen var snickare och trollade på sin fritid. Inte bara Anette hade älskat honom, de hade båda varit lika ledsnå när det tog slut och han försvann ur deras liv.

Den här gången var det Håriga Harry som drog — och Solong hade känt det som en lättnad. Så inte Anette — och nu kunde ingen magpumpning i världen väcka henne till liv igen. Och naturligtvis var det inte bara för Harry, det var jobbet också — eller rättare sagt frånvaron av jobb. Anette hade gått sjukskriven i flera månader, det var ryggen, den hade tagit stryk av alla tunga lyft på det där långvårdssjukhuset.

Ingenting hade nånsin blivit som Anette hoppats och drömt. Varje nytt jobb, varje ny våning, varje ny kärlek; hur hade hon inte levt upp och trott att nu! Sen falnade det, liksom slocknade. "Vad är det för fel på mej?" brukade hon fråga. "Är det jag — eller är det fel jobb eller fel kille?" — "Jo, det är nästan alltid fel kille", hade Solong svarat.

Och hon visste, hon hade sett dem allesammans. Efter Joseph — som var hennes pappa och som hon knappt mindes längre, det var över tio år sen nu — hade det varit flera, tre fyra kanske — hon ville inte minnas dem, inte tänka på dem, hon misstrodde dem alla. Medan Anette som alltid ville så väl, trodde så helt och fullt... Nu hade hon träffat den rätta, nu skulle äntligen hennes och Solongs liv få stadga och ordning — och respekt! Och kanske bara halvtid för henne i fortsättningen. Jerry, Olle, Harry och vad de nu hette hade trygga jobb, för all del oftast ungar i tidigare förhållanden att betala för — men ändå, de skulle klara sig med hennes halvtid.

Alltid samma mönster och svikna förhoppningar...

När det tog slut med hiskeliga Håriga Harry gick Anette ner för räkning, hon blev sjuk och reste sig inte mer.

Och lämnade sin enda dotter ensam i världen.

Den blommiga soffan med den orörliga bleka Anette är en bild för alltid inpräglad i Solongs huvud. Nu ville hon ha den till en frusen bild på en filmremsa, så som man kan stanna projektorn och en stund betrakta detaljerna där framme på duken, skuggorna och ljuset, för att strax åter starta apparaten. Den stelnade armen lyfts, det bortvända ansiktet vrids mot henne, tystnaden bryts av den ljusa barnsliga rösten. "...är det du Solong, jag somnade visst..." Det händer inte, det händer aldrig, bilden förblir orörlig och för evigt.

Och alltsammans ett misstag, en tillfällig desperation som slutade i olyckshändelse. För Anette kan ändå inte ha menat det, på riktigt; att överge sin enda dotter!

Solong kan aldrig förlåta sig själv att hon lämnat Anette ensam den där helgen, hon borde anat och förstått. Ska hon nånsin bli fri den där frusna bilden?

2

En gång för länge sen, det var då de flyttade hit till det här huset, hade Solong frågat Anette om kartongen. "Mamma vad är det i den där?" Anette hade genast avfärdat, nej, det är ingenting, bara skräp, låt den vara — och den hade försvunnit upp på vinden. Kanske hade hennes otålighet den gången bara varit brådska och irritation, ändå hade Solong fäst sig vid just den kartongen av alla — också om den såg ut som den med julsakerna eller den med gamla tröjor. Det var Anettes tonfall och de mycket kraftiga snörena runt om som gjort henne nyfiken. Hon hade ofta tänkt att hon skulle gå upp på vinden och undersöka. Den stod avigt till, det hade fått vara till en annan gång.

En annan gång är nu!

Det är trångt uppe på vindskontoret, kartongen är svår att hitta, den står inkörd längst in mellan gamla slitna resväskor och koffertyper och korgar. Där är en röra, ett bråte av gamla pjäxor, undanhängda vinterkläder, en trasig cykel, en barnsadel och en gammal sittvagn. Varför har Anette sparat den? Liksom den bruna skavda pälsen, pannofix hade Anette sagt — vad var det för djur? Den var tung och ful, ändå hade hon frågat om hon fick ta den i vintras, det fanns de som hade såna pälsar på stan, också killar, Anette hade sagt nej, kanske för att den var ett arv efter mormor — eller för att hon tänkt att hon själv kunde ha den nån gång. Gamla skor och stövlar och skridskor. En solstol för balkongen och sommaren, varför spara den; de hade ingen balkong — och ingen sommar heller, de hade

inget sommarhus. Men kanske av samma vaga förhoppning som hon sparat babykläderna och barnvagnen.

Det är att gråta över för den som har några tårar kvar. Solong har inga längre, men nog känns det som kramp i magen och strupen, kanske också i hjärtat.

Och skidorna, de står här smala och bräckliga, hopbundna med ett tunt snöre. De har verkligen åkt skidor tillsammans, det var några år sen och hon hade varit tio elva år. Då hade Anette berättat att hon varit i fjällen med sin skolklass en gång, hon hade till och med åkt slalom och klarat det bra, bättre än de flesta. Hon hade blivit röd av iver när hon sa det — eller var det den friska vinden mot ansiktet som givit henne färg på kinderna. Den gången hade hon sagt att de två skulle åka tillsammans på skidresa, kanske Alperna rent av, hon hade haft kamrater som varit i Alperna varje år, hon hade fått mängder av kort därifrån. Alperna ja! Eller Kanarieöarna, Solkusten, Kos — Anette hade stora planer, de hade till och med skaffat pass. Sen hade det förstås aldrig blivit av. Solong hade verkligen fått följa med Eva-Lotta en gång till Cypern och på somrarna till hennes ö i skärgården, det var inte dumt. Men för Anette måste det ha känts trist och snopet, hon hade just aldrig kommit nånstans.

Det var inte för skidor och gamla urvuxna kläder och minnen som Solong sökt sig hit upp. Det var för den bruna kartongen, hon hade ett dunkelt minne av att den stod längst in och nästan gömd bakom resväskorna; en hög fyrkantig kartong som det stod SOCKERBOLAGET på. Den var inte så stor och den var hopbunden med grova snören, ljusgul-vita av hårda fibrer som rispade upp sig när man försökte knyta.

Till sist lyckas det! Solong baxar fram kartongen, den är inte tung men klumpig och ohanterlig. Hon bär ner den för trappan, de bor på nionde våningen, det är bara en trappa.

Hon går in i sitt rum och ställer kartongen mitt på golvet på den rosa- och blårandiga trasmattan. Hon sätter sig ner med benen i kors, hennes händer darrar litet när hon med fumliga fingrar försöker få upp den hårda knuten. Det går inte, hon måste gå ut i köket efter en kniv och skära av snöret. Hon viker upp lockflikarna och kartongen gapar öppen.

Inuti kartongen är det många mindre kartonger, eller rättare sagt askar, små platta silvriga eller guldiga chokladaskar, små lådor som det varit brevpapper eller marmelad eller pennor i, alltsammans noga ombundet med röda, blå, gröna sidenband och med små lappar där det ordentligt står BREV FOTON DAGBÖCKER. Och brevbuntar med årtal, 1970—73, 1974—76. Album. Klasskort. Betyg. Allt som varit Anettes barn- och ungdom och före Solong, sådant som hon sällan eller aldrig hört talas om.

Massor av vykort överallt ifrån, Frankrike, Marocko, Amerika, vackra exotiska vyer på framsidan, platser som Anette själv bara kunnat drömma om. Och på baksidan; Här är toppen! Skidhälsningar från Thomas. Stor kram från Lasse. Vi ses och hörs. Jana. — Så många vänner som haft henne i tankarna på sina resor!

Klasskort, de var flera stycken och ända från ettan. Solong upptäcker genast sin mamma i första raden, så söt och glad, redan som sjuåring hade hon sitt utseende med de litet sneda mörka ögonen och det rika håret, mörkt också det och lockigt — ostyrigt skulle det ha hetat i en gammal flickbok. Som hon jobbat för att få det mera lydigt och följsamt! Och det runda, fylliga — här och på de andra gruppbilderna är hon nästan tjock, vikten jobbade hon också med minsann! Sen, ungefär i fyran, kommer den nya modellen på klassfoton, ansiktena rakt framifrån och ett och ett i rader med namnen under. Anette Andersson, hon

kommer först. Här är hon äldre och ser inte längre så glad ut, avvaktande och misstrogen tittar hon rakt in i kameran. Redan sviken? Eller beredd på att bli det? Men söt, så söt!

Betygen — där vet Solong redan. Anette sa alltid att hon haft dåliga betyg, hon hade svårt för sig i skolan, lässvårigheter, hon var ordblind eller vad det heter. Det var därför hon slutade genast efter nian. Sa hon...

Det finns några dagböcker också, en röd med riktigt lås där nyckeln är borta. Och två andra, vanliga skrivböcker med svarta vaxdukspärmar, de går till 1976. Anettes runda tydliga skrivstil möter från sidorna, hon skrev långsamt och med möda, det är korta trubbiga meningar: Thomas här. Mamma i stan hela kvällen. Lasse och jag på bio. Fest hos Jana på kvällen. Ensam hela helgen. — Inte något om henne själv, hur hon tycker och känner; om hon är ledsen eller glad, förälskad eller olycklig... Det är inte mycket — och inte en rad från det hon träffade Joseph. Hade hon varit sjutton då eller...?

I kartongen finns Anettes ungdom, den som en gång var och lovade mycket. Hon hade nästan aldrig talat om det, hon hade stängt och bundit om. Också när Solong ibland frågat hade hon viftat bort det, inte sentimentalt och bittert, bara likgiltigt och ointresserat. Sånt som varit och farit och inte har betydelse längre, varför prata om det? Solong hade inte envisats, hon hade så mycket eget nu, skolan, kompisar, pojkvänner, kläder, musik, hon hade aldrig varit nyfiken på riktigt. Anette och hennes ungdomsäventyr — de kunde vänta, de hade tiden på sig.

Trodde hon, ja!

Varför hade hon inte envisats, insisterat, tjatat? Nu när det är för sent vill Solong veta allt om Anette!

Ensam och utan att vara inordnad i en bunt finns en stor bild av Harry Belafonte, den är blank och signerad. Hur hade Anette fått den? Har Harry Belafonte varit hennes

idol, har hon haft honom uppinnad på väggen i sitt rum så som Solong nu har Kevin Costner och Roxette? Jo, det finns små märken i hörnen efter häftstift eller knappnålar.

Och en gammal raspig grammofonskiva i skivhyllan, den har fått vara kvar. Förr spelade de den ofta, de där melodierna — och orden också — har blivit hårt präglade i hennes sinnen. En lång tid — och efter det Joseph lämnat dem och rest tillbaka till sin ö i Karibiska havet — spelade de den nästan varje dag.

Och senare, när Josephs bild falnat och suddats ut, hade Solong trott att det var Harry Belafonte som var hennes pappa. Hon brukade säga det när någon kom på besök och Anette spelade den skivan, "det är min pappa som sjunger". Alla skrattade och Anette mest, ett snällt och gott skratt. Ibland hade hon fått en stor varm kram och någon hade sagt att "ja, du är lik honom". Sen när hon börjat skolan och fortsatte att tala om den berömda calyptosångaren som sin pappa skrattade de också, det var ett annat skratt, ett elakt och hånfullt skratt.

Solong slutade med de där fantasierna, hennes pappa hette Joseph och han fanns inte längre i hennes och Anettes värld.

Ändå reser hon sig nu och letar fram den gamla skivan. En stund står hon stilla och ser på skivomslaget; det vackra mörka ansiktet med det stora varma leendet över vita tänder. Jo, på de få foton hon har av Joseph ser hon ju att de ändå är lika, samma glada och snälla uppsyn. Kanske var det därför Anette en gång blivit förälskad i Joseph. Kanske är det därför hon nu finns i den här världen. Tack vare Harry Belafonte!

Strax fyller de en gång så välbekanta tonerna Solongs lilla rum, de väcker gamla och nya känslor till liv — känslor som hon de här sista veckorna kämpat för att trycka ner och hålla tillbaka. Det är rytm och melodi, också ord värda